

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De ratione viuendi in locis, & domiciliis Missionum. Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

vigat. Id autem tum fieri oportet, cum spes latum profuerit, spondet admonitionis euentum; sin minus, o-
mnia totum hoc negotium prestat, quam frustra niti-
tur aliud, vt dicitur, laborando, quam odium qua-
rere.

Deinde exemplo P. Paschasij Broët vnus è
primis S. P. N. Ignatij sociis, visitato templo, &
loci Pregato seu Parocho, in hospitio, seu diuer-
sorio, in quo manere volunt vel debent, deuotè
Horas Canonicas, etiam ad aliorum exèplum,
non ad vanam deuotionis ostentationem, reci-
ent. De P. Paschasio sic scribit Sacchinus 2. p.
lib. Soc. l. 6. n. 96. Cum ad diuersoria peruenit, in
sacrum aliquem locum se abdere solebat, ac flexis ge-
nibus apertò capite Sacerdotale Officium, ante omnia
excepti tantà contentione & caritate, vt vultus ipse ar-
dere videretur. Imò, vt legi in quodam scripto
Romani Archiepiscopi ex Gallia Româ ad P. Clau-
dium Generalem misso, instar camini ignem
suppositum habentis, caput Paschasij orantis
vehementer fumabat. Ita mentis ardor inflam-
mabat corpus sacro incendio deuotionis. Qui
ardor etsi nobis desit, non desit in orando re-
uerentia & attentio. Decet enim primordium
nostræ apud externos commorationis à Dei
cultu inchoare. Si enim Ethnici omnia inchoa-
bant ab inuocatione salutarum Deorum, vide
illud Poëtæ Ecloga 3. acceptum ab Arato in
Phœnom. & Theocrito in Prol. Idyl. 17. A Ioue
principium Musæ; multò magis studia eripiendâ-
rum è diaboli faucibus animarum, ab inuoca-
tione Ecclesiasticâ diuini auxilij, & laudatione
Canonicâ Diuinæ Maiestatis inchoanda est. Vt
quemadmodum orat Ecclesia, Cuncta nostra ope-
ratio à Deo semper incipiat, & per eum cepta fini-
tur.

Post peracta à nostris hospitibus Diuina, so-
lent Patres familias, apud quos manere volu-
mus, si tempus pomeridianum sit, collationem
seu merendam offerre, quæ omnino modestè
detrectanda est, si ante meridiem alibi pransi
sunt; & in posterum hæc obseruanda.

CAPVT QVARTVM.

De ratione viuendi in locis & domicilijs
Missionum.

Primo, in cenâ & prandio, iuxta Regulam 9.
peregrinorum, sobrietatis & modestie in conuer-
satione habenda ratio. Hanc ob causam S. Domi-
nues, vt scribit in eius vitâ insigni Ferdinandus
de Castillo i. p. Histor. Ord. Prædic. dum sibi in
itinere arderet (pedes enim faciebat itinera, suâ
baiulus cappam, nec vlli volenti eum subleua-
re ab onere, eam gestare permittens) antequam
intraret ciuitatem vel oppidum, aquæ potu si-
tim extinguebat, ne si à secularibus cerneretur
in diuersorijs copiosius a quam bibere, scandali-

zarentur, vt sunt ad talia procliuës. Est etiam
admirabile huius inter comedendum modestie
& parsimonie ac sobrietatis exemplum, anno-
tatum ab oculato teste P. Ludouico Conualuo
in Diario pag. 9. in S. P. N. Ignatio, qui traxit ad
Societatem nostram primarios Patres Natalem, Ma-
dridium & multos alios, sine alijs persuasiombus, tan-
tùm eo modo, quem tenebat ad mensam in comedendo
& loquendo.

Vtantur ergo Missionarij etiam occasione
conuiuiorum cum secularibus, quæ declinare
non poterunt: (si eis non sint à superioribus
prohibita sed concessa) religiosè enim eâ pera-
gendo, multos ad pietatis studia allicient, &
quandoque à vitâ malâ vel ab hæresi, ad piam,
& ad fidem conuertent. Sensim enim modestiæ
& humanitatis exemplis nostris, primò afficien-
tur nobis, deinde ad probitatem vitæ & fidem
attrahentur, vt semper nostri experti sunt &
experiuntur in Polonia Regno. Idèò P. Iacobus
Laynez secundus Præpositus Generalis Socie-
tatis nostræ, & vnus ex dilectis S. Ignatij sociis,
reprehendit per litteras anno 1560. in Hispaniâ
missas P. Bustamantium Prouincialem, quod
prohibuisset nostris conuiuia cum alijs, præter-
quam cum Episcopis & Religiosis, & addidit:
*Hoc esse in Societate nouum, ex quo multa occasio nes-
diuini seruitij perdi possent. Apparuit hoc euiden-
ter in nostro S. Francisco Xauero, qui prandens
apud exteros saculares in ædibus eorum, mul-
tas hac occasione concubinas ab ijs expulit, sua-
ui & hilari modo suadens, vt vnâ formosio-
rem, pulsus reliquis retineret, & matrimonium
cum eâ intreret, vt scribit Turfellinus in eius vita
l. 6. c. 10.*

Extat huius rei antiquius exemplum apud
Rosveydum nostrum pag. 522. numer. 151. ex
lib. 3. num. 151. Vitarum SS. Patrum à Rufino
collectarum, Abbas, inquit, Paphnutius, non gusta-
bat vinum aliquando. Semel autem ambulans deuenit
super latrones: & cum in via eos inuenisset bibentes. co-
gnitus est à Principe latronum, qui sciebat eum quidd
vinum non biberet: sed videns quia ex labore itineris
fatigatus esset, impleuit calicem grandem vino, & gla-
dium tenens in manu suâ, dixit seni: Nisi biberis hunc
calicem, occidam te. Cognoscens senex, quia ex manda-
to Dei vult facere, volens eum lucrari, tulit & bibit.
Princeps autem latronum cepit ei dicere. Indulge mihi
Abba, quoniam tribulaui te. Cui senex ait, Confido in
Deum meum, quia propter vnum calicem vini faciet
tecum misericordiam, & in præsentis seculo & in futu-
ro. Dicit ei Princeps latronum: Et ego confido in Deo,
quia ab hodie nemini malefacio. Et sic lucratus est senex
omne Collegium latronum.

Sic etiam S. P. N. Ignatius teste Maffeo lib. 1.
cap. 8. Non solùm venientes ad se benigno excipiebat
alloquio, sed etiam inuitatus interdum ab alijs ad præ-
dium, minimè recusabat accedere, mirum eo consilio,
vt ex re, & ex tempore, sumptâ occasione, qui se in Dei
gratiam terrestri pauissent cibo, eosdem ipse vicissim
spiritua-

367.

368.

369.

spiritualibus epulis, & opportunâ quadam adhortatione reficeret. Atque in hunc serè modum, adiuuante Domino per multos ad arctam salutis semitam, à viâ latâ & spatiofa traduxit. Christum enim Dominum etiam in hoc imitari voluit, qui vt ait S. Hieronymus l. i. in c. 9. Matth. Ibat ad conuiuia peccatorum, vt occasionem haberet docendi, & spirituales inuitatoribus suis praberet cibos,

370. Verùm tamen hac in parte ratio habenda est moniti à S. Xaueio nostris in Indiâ conuersioni aliorum attendentibus dati; quod recenlet Turfelinus in eius vitâ lib. 6. cap. 12. Si quando te in peccatorum herentes cans, ad cœnam aut prandium inuicent, domisue colant, videas, ne tua libertas delinatur muneribus, quò minus acriter peccantes admoneat. Itaque ad prandium inuitatus, non recusabis tu quidem, sed inuicem illos ad sacram inuitabis confessionem. Quòd si animaduertes, te nihil omnino proficere, & prorsus ludere operam, seuerè denunciabis, nisi respiciant, illis iam te amicitiam & consuetudinem renunciare. Neque ego cùm quidquam accipi veto, parua ac rara munuscula intelligo, qualia sunt panna, & alia eiusmodi, qua remissa grauius offendunt eos, qui miserunt, sed dona magna & pretiosa, qua si accipias, capiaris.

371. Nam, vt idem ibidem aiebat, Qui alienas res accipit, libertatem amittit suam: quippe cum beneficentia necessitatem imponat obsequendi beneficio, ereptâq; beneficio libertas adde seruiat, vt etiam si quid audeat, eius verba longè minus habeant ponderis, quàm haberent si sui iuris esset. Adde huc, quòd si quid ab illo qui dedit, peccatum sit, liberè increpare haud quaquam valeas. Quòd enim os tantum est, vt sustineat allatrare pascentem.

372. Pergit idem S. Xaueius ibidem: Si quando magna vis missa fuerit cibariorum, ea valetudinario, carceri, ceterisq; egentibus diuidentur: vt omnes intelligent, istarum etiam rerum maximam partem disperteri pauperibus, tibi vix minimam quandam particulam reservari. Hec benignitas plus ad exemplum obedientia valebit, quàm talium recusatio munerum: cum praesertim qui ea mittunt, sibi ducant dedecori, domum remitti que miserint.

373. In Conuiuio autem cauendus excessus. Sæculares enim, vt monet S. Basilius, criminantur quandoque etiam si necessario cibo Religiosi vrantur. Veluti, inquit in Constitut. Monast. c. 7. Si omnino corporis ac materia expertus esset, aut nullum prorsus, aut quàm minimum cibum assumere illum voluit. Et si ex huiusmodi disciplina quempiam animaduernerint, qui non vsquequaque inclementer corpus traheret, ac vel tantillum illius necessitati subueniat, hunc eoniciis calumniis, que proscindunt, deriuatâque ab vno in cunctos proteruâ petulantiaque vniuersos pariter lurcones belluonesque appellant.

374. Quocirca, ne maleuoli etiam occasionem suâ culpâ arripiant calumniandi Missionarios, valde oculati sint, ne ex factis & verbis eorû quicquam malignè possint contra eos fingere. Et tunc vel maximè seruent illud S. Ioannis Cli-

maci monitum gr. 26. Monachi lux, Angeli sunt, cunctorum autem mortalium lux, monastica est disciplina. Certent ergo summoperè per omnia fieri omnibus optima forma: neque vllam cuique dent offensionem. Nam ex his qua gerunt, viuendi normam omnibus proponunt.

Quòd si separatam mensam soli habebunt Missionarij, preclara hac de re est facta Ordinatio pro nostris à sapientissimo & memoriâ æternâ digno, P. Claudio Nostro Generali, cap. i. Ordin. Gener. num. 18. pag. 17. Romanæ editionis, quam solam cito. Externos ad mensam nūquam inuicent. Quare & forte ne plus temporis consumant comedendo cum hospite, tum ne hospitium tractando humaniter sint occasio excessus in cibo. Nam vt ait S. Vincentius tractat. de vitâ spiritual. c. 8. Ad gula dominum, pauci pertingunt, qui non excedant vel plus vel minus edendo. vel debitas circumstantias non seruando. Hinc S. Augustinus exclamauit l. 10. Confess. c. 31. Quis est Dominus, qui non rapiatur aliquantulum extra metas necessitatis quisquis est, magnus est, magnificet nomen tuum: Ego autem non sum, quia homo peccator sum. Idem sancti ante omnia vitia, primo loco vitium gula extirpandum esse docent. Contra gulam, inquit Cassianus l. 5. Inst. c. 11. nobis primus confictus est. Cur? Respondet statim: Nunquam poterit ardens concupiscentia stimulos inhibere, quisquis desideria gula refrenare nequirit. Interioris hominis castitas, virtutis huius consummatione discernitur. Quocirca & propter exemplum præbendum alijs, & ne atqueamus materiam tentationum periculofarum, præcipue tempore Missionum, magnâ frugalitate opus est, & declinandæ occasionis copiosioris cibi & potus, etiam extra tempora prandij & cœnæ moderatæ.

Secundò, talis sit nostra, in domo quam incolemus, viuendi ratio, vt exemplum nostrum omnes ædificet, & relinquat pulchrum virtutis & sanctimonie odorem; vt à nostris primis Patribus relinquebatur. Simus, inquit Basilius in Moral. Reg. 80. c. 5. tanquam templum Dei, sanctis & mundi, & iis repleti solùm, que ad Dei cultum pertineant. Et c. 6. Tanquam victima immaculata, omnibusque suis membris ac partibus absoluta, vera in Deû pietatis integritatem conseruans. Et cap. 8. tanquam lux in mundo, vt & ipsi videlicet puri sint ab omni vitio, & eos qui ad ipsos accedunt, illuminent ad agnitionem veritatis. Et, vt idem ait c. 12. Sint tanquam forma & regula pietatis, vt per eos ad rectitudinem omnem dirigantur illi, qui Dominum sequuntur. Idem monet S. Cyprianus l. de vnitare Ecclesie: quasi Dei templum conuersemur, vt Deum in nobis consistet habitare.

Hanc ob causam S. Xaueius teste Turfellino l. 6. c. vlti. Socios Eihnicis conuertendis, Neophytisque erudiendis operam daturus, lectissimos & primarios præficebat: auctoritatem sequens Apostolorum, qui cum audissent recepisse Samaritan Verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannem. (Act. 18.) Apostolo-

nam Principes. Quocirca censebat ad Apostolorum mun-
 deri debent viros egregia diuque spectat a fide, vir-
 tute, constantia, sanctitate. Et in Dominica vinea ope-
 rariis prudentiam magis ac sanctitatem, quam scien-
 tiam doctrinamq. expetebat. Dicebat etiam, quod boni
 virtus non pariat, humanas artes, haud quaquam pa-
 ratur sine virtute. Non mirum: Bene enim ait
 Clemens Alexandrinus l. 5. Stromat. ex Platone
 in Coniuiio: Omnis doctrina generatio quadam est,
 ut quemadmodum non generantur homines nisi in per-
 fectione aetatis, & virum, ita neque filios spirituales,
 nisi a perfectione virtutum progigni.

Hoc ipsum docuerat S. Catharinam Senen.
 Deus Patet cap. 24. dialog. Veri cultores, valde bene
 colentes animas aliorum, extirpantes ab eis omnem a-
 morem proprium, nutriunt & augmentant in se gra-
 tia semen, quod in sancto baptismo receperunt. Et ita
 bene proprie vineam excolentes, etiam illam proximi
 sui bene colunt, quia non potest bene colui vna sine alte-
 ra. Cuius rei triplex erit utilitas.

Prima in populum illum manabit. Hac enim
 ratione facilius conuertentur. Nam, ut ait S.
 Chrysostomus hom. 15. in Matth. & hom. 13. in
 Genes. & similia habet hom. 72. ad pop. Omnia tu-
 ha documenta operum clariora esse, vitamq. mandam,
 ipsa luce clariorem. Et, multo, inquit, fidelior & certior
 doctrina operum, quam sermonum. Nam qui talis est,
 etiam silens, & cum non videtur docere potest, & alios
 quidem qui illum vident, alios vero qui de illo audiunt,
 & multa fruuntur Dei gratia, non solum propter se, sed
 & propter alios, qui illum vident, & incitantur ut glo-
 rificent Dominum. Talis, per mille linguas & multo
 plures gratias referet & laudes Deo. Neque enim notis
 soli, testes sunt vite illius, & ipsum mirantur, ac ipsum
 Dominum, sed & qui non cognoscunt, & ab aliis dis-
 cunt, & qui valde procul habitant, & non amici so-
 lum, sed & inimici reuerentur virtutis eminentiam.

Hoc bene sciens Sapientia increata, suos, ut
 ita dicam, Missionarios instruens hoc ipsum eis
 monitum dedit Matth. 5. Sic luceat lux vestra
 coram hominibus, ut videant opera vestra bona, &
 glorificent Patrem vestrum. Hos ita describit S.
 Bernardus lib. 2. de consid. c. 4. Qui sint in iudicio
 recti in consilio prouidi in iubendo discreti, in agendo
 strenui, in loquendo modesti, in aduersitate securi, in
 prosperitate deuoti, in zelo sobrii, in misericordia non
 remissi, in otio non otiosi, in hospitio non dissoluti, in
 conuiuio non effusi, vbiq. & in omnibus circumspetti.
 Quocirca S. Gregorius Nazianzenus Orat. 1. Ie-
 sus, inquit, Discipulis suis, ad predicationem eos mit-
 tens, prescribit, ut virtute tales sint, atque ita expediti,
 ac modesti, & ut vno verbo dicam, caelestes, ut non mi-
 nis ob eorum vitam & mores, quam ob sermonem at-
 que doctrinam, Euangelium currat. Debemus pensare,
 inquit alter Gregorius Papa hom. 17. in Lucam.
 quod a Domino sanctis dicitur Apostolis & per Apo-
 stolos nobis: vos estis sal terra. Si igitur sal sumus, con-
 durre mentes fidelium debemus, ut quisquis Sacerdoti
 tangatur, quasi a salis tactu, aeterna vita sapore condia-

tur. Hoc autem vita exemplaris praestat, cum re-
 clo sermone coniuncta. Externa dignitates, in-
 quit S. Chrysost. hom. 23. ad pop. merito ex signis
 extrinsecus circumpositis manifeste sunt, nostras au-
 tem ab animis notas esse decet. Fidelem enim non ex
 solo munere videri oportet, verum ex vita nouitate. Fi-
 delem, mundi luminare, & solem esse congruum est; &
 ex omnibus partibus manifestum esse, ex incessu, ex as-
 pectu, ex habitu, ex voce. Hoc autem dixi, non ut ad o-
 stentationem, sed ad videntium utilitatem nos ipsos
 disponamus. Si hoc a quouis fidei exigit S. Chry-
 sostomus, quanto magis a Sacerdotibus, qui
 sunt missi ad auxilia & lucra animarum: Cum, ut
 S. Gregorius Papa ait, tantum debeat actionem po-
 puli actio transcendere Presulis, quantum distare solet
 a grege, vita pastoris. Qui alios ad virtutem erudire
 parat, inquit S. Nazianz. orat. 1. non hoc solum re-
 quiratur, ut malus non sit, verum etiam ut virtute pra-
 stet: ita ut magis virtute antecellat, quam honore (Sa-
 cerdotij) & dignitate superet: nec modum sibi vltum
 honeste viuendi atque alius ascendendi constituat. Et,
 privati quidem hominis vitium existimet, turpia sup-
 plicioq. digna patrare: Praefecti autem vel Antistiti,
 non quod optimum esse, nec nouas subinde virtutum
 occasiones facere. Si quidem virtutis suae praestantia
 multitudinem ad mediocritatem tracturus sit, & per-
 suasione alleciturus. Verissimum enim est illud S.
 Valeriani Episcopi hom. 17. de bono martyrij:

Cito sedet animus, quod docetur exemplis. Quia, ut ait
 Seneca epist. 6. Semper amplius credunt homines o-
 culis, quam auribus: id est, exemplis, quam verbis.
 Quanquam & ipsa exempla, verba quaedam
 sunt, & edunt vocem quae auditur. Ideo S. Hiero-
 nyim. l. 2. contra Iouinianum dicebat: Licet tace-
 mus sermone, habitu loquamur & gestu. Hinc bene
 noster P. Faber, teste Consaluo in Diario S. P.
 Ignatij pag. 354. Verba diuidebat, in verba verborum,
 verba cogitationum, & verba factorum; per quae intel-
 ligebat, exempla: Nam & haec, instar verborum,
 imo melius docent. Sic S. Ignatius Martyr, epist.
 14. ad Ephes. Qui profitentur se Christi esse, non modo
 ex his quae dicunt, sed & ex his quae faciunt cognoscantur.
 Ex fructu enim arbor dignoscitur. Praestat enim esse,
 & tacere, quam loqui & non esse. Non in sermone
 Regnum Dei, sed in virtute. Bonum est docere, si quis
 dicit, idem faciat. Qui namq. fecerit & docuerit, hic
 magnus in regno caelorum.

Hinc Christus Dominus tradidit inter qua-
 tuor modos S. Teresiae, per quos eius Ordo es-
 set conseruandus (vii scripsit ipsamet in fine vi-
 tae suae, & id propria manu, ad perpetuam rei
 memoriam subscripsit) ut magis docerent operibus,
 quam verbis. Ideo merito hoc commendat Cle-
 ricis Concilium Tridentinum sess. 22. c. 1. de re-
 form: Nihil, inquit, est quod alios magis ad pietatem
 & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita &
 exemplum, qui se Diuino ministerio dedicarunt. Cum
 enim a rebus seculi in altiore sublati locum consubi-
 ciantur, in eos, tanquam in speculum reliqui oculos
 coniciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapro-

381.

382.

383.

384.

385.

prea

per sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam moresq; suos omnes componere, ut habitu, incessu, gestu, sermone alijsq; omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum praeferant: Leuita etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Quae de re praecleara reliquit monita S. Carolus l. 4. Epitomes Institutionum ad Oblatos S. Ambrosij pertinentium Idibus Septembris ann. 1581. Haec illis monita dedit impressa Mediolani dum viveret anno 1581.

Principio, inquit, quemadmodum periti agricola, nihil in vite relinquunt, quod vel vuarum ortum impedire, vel progressum renouari, vel maturitati officere posse censent, sed illud omne amputant circumciduntq; sic muneris sui obseruantes adesse debent Oblati, ut quae à diuini nominis propagatione atque animarum salute aliena sunt, reiciant prorsus aboleantq;. Quare illud imprimis curent diligenter, ne vllà in cultu ostentatio, et natur. nullà in sermone petulantia, nulla in moribus dissolutio, nullà in vita turpido. Illud denique referre ad dignitatem clericalem conseruandam meminerint, omni loco, omniq; tempore de rebus spiritualibus sermonem saepe inferre, quod ut copiosius faciliusq; praesentent, animum diuinarum rerum absidua commentatione pascant, memoriamque sacrarum historiarum commemoracione exercent.

Et quocumque tandem missi fuerint, vultu ibi, incessu, gestu, verbu, omni denique corporis atque animi moderatione, eam viuendi normam praeferant, ac seruet, quam & Institutum Congregationis, & Ecclesiastici Ordinis ratio, & exemplum, quod omnibus optimum praeberere debent, ad quos mittuntur, ab eis omnino exposcunt. Sciant autem se muneris sui partes eò melius executores esse, quò plus probata vita exemplo ceteris hominibus praestiterint. Meminerint verò etiam magnum referre ad hominum salutem, Ecclesiae Sacramento- rum administrationem summà cum dignitate tracta- ram. Cum enim animus noster rerum sensibus subiecta- rum aspectu primùm moueatur, ex his autem ad eorum quos sensus effugiunt, supernatur. aliaque dicuntur, considerationem & amorem homines excitentur, ac traducantur, nihil omnino ab illis debet pratermitti eorum, quae ad res sacras cum dignitate atque amplitudine extrinsecus etiam tractandas administrandasque spectant.

Ut autem Sanctus Apostolus in huiusmodi Missionis genere vnusquisque Oblatorum magis ac magis pro sua virili similitudo fiat, quò sub oculis hominum viliora difficiat, quae factu erunt ea, ad quae obeunda missi fuerint, ac denique, quò plus pro animarum salute & Dei gloria pati illos oportuerit, eò alacriori fidentiorique animo iniunctam missionem amplectantur exequanturque.

Ceteram, ut piè & laudabiliter se gerant, missionisque munus cum opus erit, alacriter suscipiant, diligenterque obeant, ac denique Missionis muneri planè verèque satisfaciant. Sanctos Apostolos ac Discipulos à Christo Domino multoties missos imitari studeant: qui sine vllò humano praesidio subsidio, primùm per to-

tam Iudaeam missi diuino auxilio & benignitate freti, iniunctum munus fortiter praestiterunt, atque eam eiusdem prouidentia & cura, spem animique firmitudinem conceperunt, ut deinde per totum orbem, Christi nomen humanis auxilijs destituti, ferre, praedicareque non dubitauerint.

Hanc ob causam fugienda sunt omnia non tantum mala exempla, sed quae maleuolis possunt praeberere facilitatem occasionem suspicionum sinistrarum. Nam, ut benè docuit Clemens Alexandrinus, Non solum pudus ac temperantia est esse purus, sed etiam adhibenda est opera, ut quod est extrinsecus, sit ab omni reprehensione & vituperatione alienum. Idem Ordinatio illa de non adiutendis ad domum habitationis nostrae, neque visitandis feminis, seruanda est. Sed haec quoque à sexta & septima Congreg. Prouincialibus commendata c. 1. Ordin. General. n. 18. pag. 17. Pecuniam quoad fieri potest non accipiant, si accipere cogentur sic impendant, ut memores sint paupertatis & adificationis, eiusque rationem Superiori postea reddant. Simus tales, quales vult esse S. Bernardus scribens ad Eugenium Papam l. 4. de Confid. 4. Qui missi, post aurum non eant, sed Christum sequantur. Qui questum legationem non assument, nec requirant datum, sed fructum.

Hoc etiam mouerat S. Xaverius apud Tur- selinum lib. 6. c. 17. Pecuniam, inquit, neque restitutionis, neque elemosina nomine diuidendam pauperibus accipere Confessarios volebat, sed vel arbitrio erogantium, certisque pijs operibus nominatim vel generalim Sodalitati misericordiae attribuendam curare: ita melius & sodales illos pauperum egestati, & Sacerdotes, Societatis fama utique consulturos.

Idem merito Sacerdotibus nostris Regula 22. hoc ipsum praescribit: Nominis aut petere, aut accipere quicquam liceat, siue ab iis quorum confessionis audierint, siue ab alijs quod vel in pauperes distribuatur, vel alteri satisfactionis nomine restituit: nisi Superior cum opus esset, secus faciendum iudicaret. Quod ipsum etiam S. Basilus monuit episc. ad Cbilonè. Et S. Hieron. episc. 2. ad Nepotianum scribit, ut sua ipse distribuatur. Idem S. Hilarion apud S. Hieronymum in Vita, Orlonio cuidam praebent pecuniam in pauperes distribuendam, Tu, inquit, melius tua potes distribuere, qui per vias ambulat, & nosti pauperes: ego qui mea reliqui, cur aliena appetam? S. Arsenius, ut scribit Metaph. in eius vita Arcadio Imperatori offerenti Aegypti uectigalia in pauperes & monasteria distribuenda, reponderi iussit per literas: Pecunia distributio nequaquam ad me pertinet, qui iam sum mundo mortuus: mortui enim nulla est actio. S. Ignatius apud Orlandinum lib. 3. n. 43. P. Salmeroni cum locis in Hyberniam discessuro hoc Monitum dedit: Quod ad rem nummariam attinet, nolebat eam ipsorum manu contingi, ne eam quidem, quam multa nomine (tanquam Nuncij Apostolici) pro dispensationibus imperassent, sed pecuniam omnem quacumque ratione collectam, per alios potius pauperibus diuidendam atque

atque tractandam: vt iureiurando affirmare possent, si
vius esset, se ea muneris procuracione, ne assem qui-
dem aut obolum attigisse. S. Bernardus libr. 4. de
confid. c. 4. tales vult esse adiutores Papæ, *Qui
nisi supbia non exhauriant, sed corda reficiant, & cri-
mina corrigant, fama provideant sua, nec inuideant
aliena, qui non de dote vidua & patrimonio crucifixi,
se vel suos ditare festinent, gratis dantes quod gratis ac-
ceperunt, qui redeant fatigati quidem, sed non suffarci-
nati curiosis & pretiosis.* Vide c. 5. pulchrum conti-
nens exemplum aptum pro hoc loco. Cùm Ful-
co Presbyter Parisiensis Diocesis concionan-
do in Gallia & Germania conuersiones admi-
rabiles fecisset, vt scribit Iacobus de vitriaco in
hit. Occid. cap. 6. tum cepit perdere opinio-
nem sanctitatis, cùm pecuniam accumulare
cepit, pauperibus cruce signatis erogandam;
Ite, inquit c. 8. *causa cupiditatis vel aliquã sinistra
intentione collectas istas non faceret, occulto Dei iu-
dicio, ex tunc eius auctoritas cepit minui apud ho-
mines, & crescente pecuniã, timor & reuerentia decre-
scerat.*

Et S. Basilius ep. ad Chilonem ex Monacho
factum Anachoretam, monet, *Prætextu subleuãda
pauperum inopia provideo, ne suas studio inexplebili
congerenda pecunie obnoxius aded, vt si quis pecunias
offerat in vsum inopum erogandas, ipse item cered co-
gnoueris, aliquos fulciende vite præsidio destitutos at-
que indigos in cuius ore sunt pecunie, sac consilio suo
tutum eat, vt adferat egenis Fratribus erogaturus: neque
contingat, vt cum disperitendas ipse acceperis, earum
effritu conscientia tua mitor, situm ducat auaritia &
inquinetur.* Quocirca merito tanquam rem præ-
cipuam commendabat S. Philippus Nerus suis,
& Confessariis, *vt si vellent fructum facere in ani-
mabus, a crumens aliorum abstinerent: nec se in Testa-
menta ingererent, etiam bona intentione, quippe præ-
bentia suspitionum materiam, nec posse quem simul la-
trari animas & res eorum.* Immo & munera de-
reclanda, vt supra etiam dictum est. *Si mea sen-
tentia exquiratur, inquit S. Basilius Reg. breui. ref-
pon. 304. Exilimo magis consultum iri multitudinis
offensio, & ad adificationem fidei fore probabilius si
repudientur huiuscemodi muneris: siquidem ex illorum
susceptione primum illud incommodum nascitur, quod
sepe numero ob eam rem malè audis. Fratrum Respu-
blica.*

Accedit, quod libertatem, perdimus vitia
euellendi aliorum. Nam, vt ait Pub. Syr. in sen-
tent. *Beneficium accipere, libertatem vendere est.* Ideo
S. Scriptura & SS. Patres, verant Iudicibus acce-
ptionem munerum, Ex 22. 8. 1. Reg. 3. 8. Iob. 35.
34. Mai. 13. 31. 1. Reg. 83. Et S. Basilius Instit. Mor.
c. 26. & reg. breui. reg. 305. vetat etiam à carnali-
bus propinquis aliquid accipere, ne alij pau-
periores, qui nil dare possunt, confundantur.
*Acceptio enim munerum, inquit S. Greg. 1. 4. cap. 4.
in 1. Reg. est causa peruertendi iudicij.* S. Antonius
apud Cassianum Coll. 24. cap. 11. 12. damna-
uit Monachum, qui parentum alimentis & sub-
Lancij Opusc. Tom. 2.

fidiis victitabat. Maxime autem à fæminis non
bit in Ordinem, cui conciliatur magna apud
alios opinio, ex vitã eius Religiosorum; quod
bonis filiis erga suam Matrem cordi esse de-
bet.

Secunda vtilitas, ex vitã exemplari redunda-
bit in Ordinem, cui conciliatur magna apud
alios opinio, ex vitã eius Religiosorum; quod
bonis filiis erga suam Matrem cordi esse de-
bet. 393

Hinc ob exemplarem S. Xauerij & socio-
rum eius vitam, nostri Apostolorum titulum
consecuti sunt in Lusitanã, & ad hunc diem sic
appellantur, vt obseruauit S. Rotæ Romanæ
Auditores, in Relatione Summo Pontifici datã
pro canonizando S. Xauerio, & scribit Turfelli-
nus in eius vitã l. 2. c. 3. Merito titulum Apostoli
conciliauit vita Apostolica, ea enim elucebat
in Prædicatoribus Apostolicis. Hinc S. Basilius
in Moralibus Reg. 80. cap. 10. ponderans illud
Matth. 5. Vos estis sal terræ; cuiusmodi, inquit, ra-
tio esse in vniuersum eos velit, quibus credita est Euan-
gelij predicatio: tanquam Apostolos & Ministros
Christi, & dispensatores fideles mysteriorum Dei: sola
ea, que à Domino præcepta sunt, integerrimè & re &
verbo implentes. Nec tantum hoc, sed plus exigit
S. Chrysostomus à nobis in nostrã conuersatione,
vt nimirum naturæ ipsius humanæ condi-
tionem superemus. Idcirco, inquit ille h. 10. in 1.
Tim. nos elegit, vt velut Angeli cum hominibus versemur,
quasi spirituales cum animalibus. Si vitam æ-
mulabimur Angelicam in sermone, in operibus,
in incessu, in geitu, in habitu, in aliis, relinque-
mus magnum odorem virtutis, & bonam de
nostro Ordine opinionem: vt reliqui S. Ra-
phael in domo Tobia. Sed vt dicebat S. Xau-
erius apud Turfelli. l. 6. c. 13. *Ad bonũ Societatis odo-
rem, longè lateq; fundendum, non alia virtus plus ha-
bet momenti, quàm vera ac germana animi submissio.*
Illud quoque meminisse oportebit, auctoritatem apud
populum, in sacris rebus ac salutaribus, donum esse di-
uinum, quod bonis viris ac pijs deferatur vitro, callidis
& humana id arte quærentibus negetur. Simus vt fuit
S. Ambr. quem laudans Deipara l. 3. Reu. S. Brigittæ
c. 7. ait: *Ipsè bene potest vocari flabellum virtu-
tum. Sanauit enim vulneratos verbis veritatis, incendit
frigidus diuina charitate, & bonorum operum suorum
exemplo, feruentes quoque voluptate peccati, refriguerunt
ex eius munda vita, & sic multos inuit ne intrarent
mortem inferni, quia diuina delectatio in eo perman-
sit quamdiu vixit.* 395

SS. Maria l. 3. Reu. S. Brigittæ c. 15. ait: *Quando bo-
nus loquitur malis, efficiuntur boni ex auditu, & pro-
pter spiritum Dei bonam, & propter bonitatem do-
centis.* Præclarum huius rei exemplum in Histõ-
ria Societatis est, apud Orl. l. 3. n. 13. de Adoles-
cente Lutherano, qui Romæ captus à Magi-
stratu, *Quod suo non contentus exitio, spargendis
longè lateq; venenis, peruertendisq; sanis menti-
bus totus intenderet, cum per idoneos Theologia Ma-
gistros ad sanitatem reduci non posset, ad extremum*

Ignatio traditus. Patrum nostrorum moribus curiosius inspectandis. sensim animo commutatus. prava dogmata eiuravit. Is deinde rogatus, cur qui tam obfirmato fuisset animo, ut de suscepta mente nullo terrore periculoque posset depelli, Patrum tamen sermonibus se sancti sit passus: Respondit; ita secum disputasse; fieri haud quamquam posse, ut à tam integrâ innocentique vitâ, tam sanctis moribus, tantâ animorum coniunctione & pace, quantam interea aspexisset, vera fides abesset. Vide vim boni exempli apud Orlandinum l. 11. num. 78 & l. 13. num. 2. l. 14. num. 145. Et apud Sachinum l. 1. n. 42. l. 4. n. 285. l. 5. nu. 167. l. 6. n. 9.

397. Tertia utilitas Redundat in nos. Primò. Quia vitâ bonâ præcludimus aditum detractoribus, ne nos infamando, impediatur fructum laborum nostrorum. Ideò S. Paulus ad Tit. cap. 2. monet: In omnibus teipsum præbe exemplum bonorum operum; in doctrinâ, verbum sanum, irreprensibile, ut is qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens dicere de nobis.

Secundò. Id prodest nobis, ob magna, quæ inde acquiritur merita & gratiam apud Deum.

Tertiò. Quia securius sine lapsu versabimur in medio nationis prætæ, virtutum exercitio tanquam valida contra hostes armatura muniti.

398. Ideò S. Xaverius ut scribit Turcellinus lib. 6. eius vitæ c. 18. Censebat ad Apostolicum munus (scilicet ad Miliones) deligendos viros egregiâ, diuigilantâ, fide, virtute, constantiâ, sanctitate: tum quia tales viros res ipsa postularet, tum quia usu doctus senserat, eam Provinciam grauissimâ esse Sathana tentationibus, molestiis, & arumnis expositam. Proinde in eiusmodi Dominica vinea operariis, prudentiam magis ac sanctitatem, quam scientiâ doctrinamque, expebat: ratus ad tot tantasque difficultates superandas, necessariam profectò esse virtutem. Quòd si virtutem decoraret eruditio, tum verè aiebat egregios perfectosque Evangelij præcones existere. Alioqui turpe esset, velle alios bonos facere, & tali bonitate carere. Nam, ut benè dicebat Abbas Pœmen in vitis PP. apud Russium lib. 3. numer. 183. Homo qui alios docet, & non facit ea quæ docet, similis est fontis alto, qui omnes res lauat, & omnes satiat potu, seipsum autem lauare non potest, sed habet immunditias sordisque limorum. Idem dixit: Doce animam tuam seruare, quæ lingua tua alios docet. Vide Orlandinum l. 3. n. 30.

CAPVT QVINTVM.

De modo conuersandi tempore Missionum.

400. **D**Vm secularium aliquis detrahit aliis, pia quadam industria vtendum est, ad eiusmodi impediendos sermones. Quod ni fiat, loco utilitatis, nocetur proximo malè loquenti.

Non tractando cum simplicitate, dicebat B. Maria Magdalena de Pazzis 4. par. vitæ cap. 21. nocet sibi & proximo: & ne secularibus displiceat, abscondit simplicitatem, quæ etiamsi esset in eorum habitu aculis, ostendunt sic tractando, eam non esse: quia non improbando sermones eorum contrarios simplicitati, suâ taciturnitate consensum præbent ei, quod isti dicunt. Ideò S. Dionysius Papa episcopus, ad Severum monet: Sit lingua nostra boni fomentum, malis aculeus: tumidos retundat, iratos mitiget: pigros exacuat, desides hortatu succendat.

Hoc tamen valdè circumspicèdè agendum, & eo modo, quo Macrobius l. 7. Saturn. c. 2. faciendum in coniuiali sermone docet. Nihil, inquit, tam cognatū sapientiæ quàm locis & temporibus aptare sermones, personarum quæ aderant estimatione in medium vocatâ. Alios enim relata incitarunt exempla virtutum, alios beneficiorum, nonnullos modestie ut & qui aliter agebant, sepe auditis talibus, ad emendationem venerunt. Sic autem vitii irriteris si & hoc in coniuuiis exegerit ordo loquendi, feriet Philosophia non sentientes, quia non ita prostrebitur in coniuuiis censuram, ut palam vitia castiget. Et infra: Ergo si oportunitas necessaria reprehensionis emerferit, sic à Philosopho proficiscetur, ut & recta & efficax sit. Quid mixtum si feriet sapiens non sentientes, cum interdum sic reprehendat, ut reprehensus hilaretur. Quia in re prudentia opus est, ne acerba correctione concitemus detractorem ad peiora veterum peccata. Cuidam amico meo sæpè successit cum fructu & gustu coniuuiarum, dum adesset coniuuiis, apud Episcopos & Primarios Regni Senatores ac Principes: solebat enim aliquo eorum inchoante sermonem detractori vel iracundum, hilari vultu ac læto dicere: Illustrissime Domine, rogamus Illustrissimam D.V. ut lætissimus, læti enim esse in tam nobili consensu volumus, relinquamus istos melancholicos sermones. Et tunc propinabat illi potum incundè, & suaviter coegebat finem sermoni detractorio imponere. Cuius sanè rei magna est habenda ratio. Quia, ut scribit Sachinus 2. par. Histor. Societatis libr. 8. numer. 125. de nostro P. Iacobo Laynez, secundo Præposito Generali: Præmissa correptionis fraternæ peccatum, tanti faciebat, ut omissionem hanc & impudicium, duo esse vitia diceret, propter quæ quàm plurimi mortales perirent.

Verùm hoc charitatis officium prudenter exequendum est, ut priuatim fiat, si ex publica correptione nullus fructus speraretur, sed timeretur potius animi exacerbatio. Ideò S. Basiliius c. 3. in reg. mor. monet. Qui aliorum in Ecclesiâ docendorum munus suscepit, illud debet spectare, ut omnes ille quidem in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi perfectos producat, vnumquemque tamen seorsim, ordine ac gradu ipsius seruato.

Seruatur autem ordo & gradus, dum iuxta